

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2007

GRÉIGIS ÁRSA — ARDLEIBHÉAL

(400 marc)

DÉARDAOIN, 21 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA 2.00 go 4.30

1. [50]
- A. Aistrigh seo go Gaeilge: (40)
- Δευκαλίων παῖς ἦν Προμηθέως, καὶ ἔγημε Πύρραν. ἐπεὶ δὲ Ζεὺς ἤθελε τὸ χαλκοῦν γένος ἀνθρώπων, διὰ τὴν ἀδικίαν αὐτῶν, ἀφανίσει, Δευκαλίων ἐποίησε λάρνακα, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐνθεῖς μετὰ Πύρρας ἐνέβη. Ζεὺς δὲ πολὺν ὑετὸν ἀπ' οὐρανοῦ πέμψας, τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος κατέκλυσε. διεφθάρησαν δ' οἱ ἄνθρωποι πλὴν ὀλίγων, οἳ κατέφυγον ἐπὶ τὰ ὕψιστα ὄρη. Δευκαλίων δὲ διὰ τῆς θαλάσσης φερόμενος ἡμέρας καὶ νύκτας ἐννέα, τῷ Παρνασσῷ προσίσχει, καὶ ἐκβὰς τῆς λάρνακος ἔθυσσε Δί.*
- GREEK THROUGH READING
- B. Freagair *ceann amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)
- (i) Scríobh nóta gearr ar Phroiméitéas.
- (ii) Inis go hachomair an scéal a bhaineann le long cháiliúil eile i miotaseolaíocht na Gréige.
2. [50]
- A. Aistrigh seo go Gaeilge: (40)
- Οὔτοι μὲν – ὁ τ' Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Αἴας καὶ ὁ Φοῖνιξ – προσῆλθον τῇ τοῦ Ἀχιλλέως κλισίᾳ· ἐκεῖνον δ' ἠῦρον τερπόμενον φόρμιγγι, ἄδοντά τε ἀνδρῶν ἐν μάχῃ ἀρετήν, καὶ κελεύοντος Ἀχιλλέως ἐκαθίζοντο ἐν ἔδραις ἐπὶ τάπησι· καὶ ἐνέχεε πιεῖν Πάτροκλος, Ἀχιλλέως ἑταῖρος. ἔπειτα κρέας συνὸς καὶ αἰγὸς νῶτον ἔτεμεν Ἀχιλλεύς, καὶ ὀβελοῖς ἔπειρε. Πάτροκλος δὲ ὑπὲρ τοῦ πυρὸς τοὺς ὀβελοὺς ἔχων ὤπησε τὸ κρέας. οἳ δὲ τοῖς θεοῖς θύσαντες εἶτα κρέως καὶ σίτου εἶλον.*
- GREEK THROUGH READING
- B. Freagair *ceann amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)
- (i) Míniú cén fáth ar tháinig an triúr laoch ar cuairt chuig Aichill ina phuball.
- (ii) Inis go hachomair aon scéal eile ar d'eolas a bhaineann le hAichill.

3. Aistrigh seo go Gaeilge:

[80]

(Tá na Gréagaigh thíos leis sa chath toisc nach bhfuil Aichill i láthair. Déantar a áiteamh ar Phatroclus cúnamh a thabhairt dóibh.)

ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεύς, ἔλαβε τὴν τοῦ Ἀχιλλέως γυναῖκα· ὁ δ' Ἀχιλλεὺς οὐκ ἤθελε μάχεσθαι καὶ ἔμενεν ἐν τῇ κλισίᾳ. οἱ μὲν οὖν Τρῶες ἐνίκων, οἱ δ' Ἕλληνας ἔφευγον πρὸς τὰς ναῦς. ἐπεὶ δ' ὁ Ἀχιλλεὺς εἶδε τοὺς Ἕλληνας φεύγοντας, ἔπεμψε τὸν φίλον Πάτροκλον εὐρήσοντα τί γίγνεται. τῷ δὲ Πατρόκλῳ ὁ Νεστώρ εἶπε τάδε· “οἱ ἡμέτεροι στρατιῶται φεύγουσιν. ἐνδύε οὖν, ὦ Πάτροκλε, τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα καὶ ἀνδρείως πρὸς τοὺς Τρῶας μάχου. ἔπειτα δὲ πάντες εἰκάσουσιν σὲ Ἀχιλλέα εἶναι.” ὁ δὲ Πάτροκλος ἐπανῆλθε πρὸς τὸν Ἀχιλλέα καὶ εἶπεν, “ὦ Ἀχιλλεῦ, ἄρα δώσεις μοι τὰ σὰ ὄπλα; ἐθέλω γὰρ τὸν στρατὸν ἀπάγειν εἰς μάχην.”

κλισία: puball. εὐρήσοντα: a fháil amach. ἐνδύω: cuirim orm. ὄπλα: cathéide.
μάχου: Modh Ordaitheach μάχομαι. εἰκάσω: samhlaím.
δώσεις: Aimsir Fháistineach de δίδωμι, ‘tugaim’. ἀπάγω: treoraím amach.

4. Léigh an sliocht seo a leanas agus ansin freagair sé cinn ar bith de na ceisteanna ina dhiaidh:

[80]

(Faigheann Alastar Mór a chapall clúiteach toisc gurb é féin amháin atá in ann é a shrianadh.)

ὁ Φιλόνηκος πρὸς τὴν Μακεδονίαν ἦλθεν· ἵππον γὰρ ἤθελε πωλεῖν Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ Φίλιππος εἶπε, “τί ἐστὶ τὸ τοῦ ἵππου ὄνομα;”

“Βουκέφαλός ἐστι τὸ ὄνομα, διότι κεφαλὴν μεγίστην ἔχει ὥσπερ βοῦς.”

“καὶ τίς ἡ τιμὴ;” εἶπεν ὁ βασιλεύς.

“τρία καὶ δέκα τάλαντα, ὁ γὰρ ἵππος ἄριστός ἐστιν.”

ὁ μέντοι Βουκέφαλος ἄγριος ἦν, καὶ οὔτε δοῦλοι οὔτε φίλοι τοῦ βασιλέως ἐδύναντο κατέχειν αὐτόν. ἔπειτα δ' ὁ τοῦ Φιλίππου υἱός, Ἀλέξανδρος ὀνόματι, εἶπε, “μὴ ἀπόπεμπε τὸν ἵππον, ὦ πάτερ, ἐγὼ γὰρ δύναμαι κατέχειν αὐτόν.” καὶ τὰς ἡνίας λαβὼν, τὸν ἵππον πρὸς τὸν ἦλιον ἐπιτρέψεν. οὕτως οὖν ὁ Βουκέφαλος οὐκέτι ἐδύνατο τὴν ἑαυτοῦ σκιάν ἰδεῖν (ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτήν) καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ῥαδίως ἐδύνατο ἀναβαίνειν.

πωλέω: díolaim. διότι: toisc. ὥσπερ: díreach mar, cosúil le. τιμὴ: praghas.
τάλαντον: talann (suim mhór airgid). ἄγριος: fiáin. κατέχω: srianaím.
ἡνία: srianta. ἐπιτρέπω: iompaím. σκιά: scáth.

- Cén fáth ar tháinig Philoneikos go dtí an Mhacadóin?
- Cén fáth ar tugadh an t-ainm Boukephalos ar an gcapall?
- Cén praghas a bhí á lorg ag Philoneikos ar an gcapall? Cén fáth a raibh an praghas chomh hard?
- Cérbh iad na daoine nach raibh in ann an capall a shrianadh?
- Cén fáth ar cuidíodh le hAlastar Boukephalos a shrianadh nuair a iompaíodh an capall i dtreo na gréine?
- Luaigh an Chéad Phearsa, Uimhir Uatha, Aimsir Láithreach de dhá cheann de na briathra seo a leanas:

ἦλθεν, λαβὼν, ἐφοβεῖτο.

- Luaigh an Tuiseal Ginideach, Uimhir Uatha, de dhá cheann de na hainmfhocail seo a leanas:

κεφαλή, ἦλιος, ὄνομα.

- Tagann an focal Gaeilge meigiliteach ó dhá fhocal Gréigise. Cad iad féin, agus cad is brí le gach focal Gréigise acu?

5. Aistrigh seo go Gréigis: [80]
- (a) Tiomáineann an feirmeoir na daimh go dtí margadh na cathrach. (16)
 - (b) Chuala an t-athair na leanaí ag caint sa tsráid. (16)
 - (c) Ní mór don sclábhaí a insint don dochtúir mar gheall ar an mbuachaill. (16)
 - (d) Dúirt an bhean go raibh na cailíní sa teach ar feadh tamaill fhada. (16)
 - (e) Nuair a chuamar go dtí an Aithin, chonaiceamar tú ag siúl le do chairde. (16)

6. Freagair *ceann amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Scríobh cuntas ar Chath Shalamas. Meabhraítear duit dáta, rannpháirtithe, ceannairí, cúrsa an chatha agus an toradh a bhí air a chur i do chuntas.
 - (b) Scríobh cuntas mar gheall ar ghairmréim Pheiricléas.

7. Freagair *ceann amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Ainmnigh na déithe nó na bandéithe seo a leanas:
 - (i) Ba í bandia an ghrá í.
 - (ii) Ba é dia an fhíona é.
 - (iii) Ba é dia na farraige é.

Scríobh alt gearr ar *cheann amháin* de na déithe nó na bandéithe atá ainmnithe agat.

- (b) Is buachaill nó cailín óg Gréagach tú a mhaireann taobh amuigh den Aithin. Tá tú féin agus an chuid eile den teaghlach ag freastal ar fhéile san Aithin. D'athair a thug ann sibh.

Scríobh cuntas gearr ar an gcuart, á rá cén chaoi a ndeachaigh tú ann agus cad a chonaic tú, agus déan cur síos ar fhoirgneamh amháin sa chathair.

LEATHANACH BÁN